

TILINPÄÄTÖS
JA TOIMINTAKERTOMUS
Enersense International Oyj

Y-tunnus: 0609766-7

01.01.2018 – 31.12.2018

Tilinpäätös tilikaudelta 01.01.2018 – 31.12.2018

Sisällysluettelo

Toimintakertomus	3
Konsernin tuloslaskelma	9
Konsernin tase	10
Konsernin rahoituslaskelma	12
Konsernin tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	13
Tase emoyhtiö	19
Tuloslaskelma emoyhtiö	21
Rahoituslaskelma emoyhtiö	22
Tilinpäätöksen liitetiedot emoyhtiö	23
Tilinpäätöksen allekirjoitus	28
Tilinpäätösmerkintä	28
Luettelo kirjanpidoista ja aineistoista	29

Enersense International Oyj	Y-tunnus:	0609766-7
	Kotipaikka:	Pori
	Osoite:	Konepajanranta 2

0609766-7

Toimintakertomus tilikaudelta 01.01.-31.12.2018

Tiedot olennaisista tapahtumista tilikaudella ja sen päättymisen jälkeen

Enersense-konsernin ja emoyhtiö Enersense International Oyj:n liikevaihto jäi vuoden 2017 tasolle. Kokonaisliikevaihto vuonna 2018 oli 47 355 277,75 EUR (vuoden 2017 liikevaihto oli 47 036 358,00 EUR).

Tulos muodostui ennakoitua huonommaksi H2 2018 aikana. Tilikauden 2018 tappio oli 1.937.172,13 EUR (vuonna 2017 tulos oli 995 409,56 EUR).

Yhtiön hallitus päätti Listautumisannissa tehtyjen osakemerkintöjen hyväksymisestä. Kaupankäynti Yhtiön osakkeilla alkoi Nasdaq First North Finland -markkinapaikalla 24.4.2018.

Listautumisannissa annettiin merkintäsitoumuksia yhteensä 1.178.650 osakkeesta. Yleisösijoittajat antoivat merkintäsitoumuksia yhteensä 381.240 osakkeesta ja institutionaaliset sijoittajat yhteensä 797.410 osakkeesta. Hallitus hyväksyi annin ehtojen mukaisesti tehdyt merkintäsitoumukset kokonaan. Yhtiö laski liikkeeseen 1.093.905 uutta osaketta ja Yhtiön suurin osakkeenomistaja Corporatum Oy myi 84.745 osaketta. Listautumisannin seurauksena Yhtiön osakkeiden lukumäärä nousi 5.623.200 osakkeeseen. Osakekohtainen merkintähinta Listautumisannissa oli 5,90 euroa.

Yhtiö sai uusien osakkeiden liikkeeseenlaskusta noin 6,45 miljoonan euron bruttovarat, joita Yhtiö käytti strategiansa mukaisen liiketoiminnan vahvistamiseen, orgaaniseen kasvuun ja yritysostoon.

Ensimmäisellä vuosipuoliskolla liikevaihto kehittyi odotetusti. Toisella vuosipuoliskolla kasvun jatkuminen jäi toteutumatta muun muassa suurkohteen, Olkiluoto 3:n, resurssitarpeen vähentyessä ennakoitua nopeammin. Vuoden 2018 alussa 2/3 yhtiön liikevaihdosta koostui OL3-hankkeesta, kun vuoden lopulla sen osuus oli alle 1/3. Kokonaisuudessaan yhtiö on kyennyt vastaamaan tähän merkittävään murrokseen erittäin hyvin, sijoittamalla uusiin OL3:a korvaaviin projekteihin. Uusien asiakkuuksien ja projektien myötä riski avainasiakkuuksien riippuvuudesta on pienentynyt.

Suurprojekteissa aloittaminen ja alasajo aiheuttavat lisäkustannuksia verrattuna projektin aikaiseen kustannusrakenteeseen. Suurprojektien etu on niiden pitkäkestoinen positiivinen vaikutus Enersensen liiketoiminnalle.

Yhtiö rakensi määrätietoisesti tulevaisuutta strategian mukaisesti vuonna 2018. Katsauskauden aikana tehdyt investoinnit ja organisaatiomuokkaukset rasittivat taloudellista tulosta.

Vuoden 2018 tammikuussa tehdyn liiketoimintakaupan myötä Enersensen liiketoiminta laajeni meriteollisuuden pintakäsittelyprojekteihin. Liiketoimintakaupan ansiosta saatiin tarpeellisia asiakasreferenssejä Suunnittelu ja tuotanto –liiketoiminta-alueen kansainvälistymistä varten.

Liiketoimintakauppa sisälsi Turun telakan laivaprojekteihin liittyvän sopimuksen, joka osoittautui ennakoitua kannattamattomammaksi ja heikensi merkittävästi taloudellista tulosta tilikauden päättyessä. Sopimus neuvoteltiin päättymään 31.12.2018. Tilinpäätös sisältää riidanalaisia saamisista, joiden käsittely on vielä kesken. Yrityksen johto on päättänyt varovaisuuden periaatetta noudattaen kirjaamaan alas osan kyseisistä saamisista. Lisäksi on varovaisuuden periaatetta noudattaen kirjattu alas toiseen projektiin liittyviä myyntisaamisista.

Tilikauden aikana yhtiölle kertyi kertaluontoisia kuluja 701.189,32 euroa listautumisesta Nasdaq Helsinki First North -markkinapaikalle. Osakeannissa hankituilla varoilla tehtiin muun muassa yrityskauppa, jossa ostettiin kasvuyhtiö Värviäämä Oy:n koko osakekanta. Kyseisellä kaupalla vahvistetaan Enersensen asemaa rakennusalan työvoimaresursoijana Suomessa. Enersense International konsernin lukuihin Värviäämä on yhdistelty marraskuun alusta.

Strategian mukaisesti Enersense etabloitui Eurooppaan uusille markkinoille vuonna 2018. Toiminta aloitettiin Ranskassa H1 2018 aikana ydinvoimalaprojektissa. Toiminnan kasvaessa Ranskaan perustettiin tytäryhtiö H2 2018 aikana. H2 2018 aikana Saksassa alkoi laivalohkojen varustelutyö. Projektinäkömää Saksan markkinoilla on positiivinen, jonka johdosta päätettiin perustaa tytäryhtiö Saksaan. Vuoden 2018 aikana toiminta käynnistyi myös Norjassa. Erityisesti Ranskan ja Saksan toiminnan odotetaan kasvavan merkittävässä määrin vuoden 2019 aikana.

0609766-7

H1 2018 aikana Turkkiin perustettiin tytäryhtiö ja tavoitteena on muun muassa päästä mukaan Akkuyu ydinvoimalahankkeeseen.

Kansainvälisten toimintojen käynnistämisestä aiheutui yhtiölle kertaluontoisia kuluja. Saksan, Ranskan ja Turkin yhtiöiden lukuja ei ole yhdistelty konsernin tilinpäätökseen, koska hankinnat ovat tapahtuneet vuoden loppupuolella eikä yhdistämättä jättämisellä ole olennaista vaikutusta.

Alkuvuonna 2018 toiminta, tuotteet ja palvelut jaettiin kolmeen liiketoiminta-alueeseen: Resurssit, Digitaaliset ratkaisut ja palvelut sekä Suunnittelu ja tuotanto.

Myyntin ja taloushallinnon organisaatioita vahvistettiin. Vuoden lopulla YT-neuvottelujen tuloksena hallinto-henkilöstö sopeutettiin vastaamaan nykyistä projektitarvetta.

Merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät

Rahoitusmarkkinoiden epävarmuus voi vaikuttaa Suomen ja muiden Euroopan maiden talouksiin haitallisesti. Globaaleilla poliittisilla jännitteillä, Venäjälle asetetuilla kauppaparoituksilla, Brexitillä sekä USA:n ja Kiinan kauppasodalla voi olla olennaisen haitallisia vaikutuksia Yhtiön liiketoimintaan ja liiketoiminnan tulokseen.

Yhtiön liiketoiminnan perustana on toimia suurissa teollisissa investointihankkeissa, joissa toimii samanaikaisesti useita eri yrityksiä. Mikäli jokin suurimmista asiakkaista siirtäisi ostonsa Enersenseltä sen kilpailijoille tai muuttaisi voimakkaasti toimintamalliaan tai jos Yhtiölle merkittävä projekti päättyisi, keskeytyisi tai supistuisi ennakoimattomasti olisivat Yhtiön mahdollisuudet löytää korvaava asiakasvolyyymi lyhyellä ajanjaksolla rajoitetut.

Ellei Enersense kykene rekrytoimaan, kouluttamaan ja motivoimaan pätevää henkilöstöä ja pitämään sitä palveluksessaan, se ei välttämättä pysty kilpailemaan tehokkaasti eikä toteuttamaan täysimääräisesti strategiansa.

Enersensen pääsääntöisesti henkilöihin, omaisuuteen, immateriaalioikeuksiin sekä tietotekniikkaan liittyvien vahinkoriskien toteutuminen voi johtaa henkilö- ja omaisuusvahinkoihin tai liiketoiminnan keskeytymiseen. Yhtiön toimittamiin alihankintapalveluihin liittyvien takuuriskien realisoituminen voi johtaa korvausvastuuseen. Vahinkoriskeihin on varauduttu vahinkovakuutuksin.

Riski projektin kannattavuudesta; on mahdollista, ettei Enersense ole onnistunut tai tulevaisuudessa onnistu arvioimaan projektin sopimusriskejä ja tuotantokustannuksia riittävän tarkasti.

Yhtiön suorittaessa yritysostoja tai toimintojen laajentuessa uusiin maihin, on mahdollista, että Enersensen ulkomaisten tytäryhtiöiden ja / tai sivupisteiden liikevaihto- ja tuotto-odotukset eivät toteutu Enersensen odotusten mukaisesti. Lisäksi asiakkuuksissa, paikallisissa työvoimamarkkinoissa, poliittisissa olosuhteissa ja lainsäädännössä tapahtuvilla muutoksilla tai toimipisteissä tehtävillä muutoksilla tai niiden lakkauttamisilla voi olla haitallinen vaikutus Enersensen liiketoimintaan, liiketoiminnan tulokseen ja taloudelliseen asemaan.

Tunnusluvut taloudellisesta asemasta ja tuloksesta

Konsernin oman pääoman tuotto-% tilinpäätöksessä 2018 oli -32,7 % ja tilinpäätöksessä 2017 se oli 30,3%.

Konsernin omavaraisuusaste tilinpäätöksessä 2018 oli 46,3% ja tilinpäätöksessä 2017 se oli 19,0%.

Konsernin osakekohtainen nettotulos tilinpäätöksessä 2018 oli -0,24 euroa ja tilinpäätöksessä 2017 se oli 0,22 euroa.

0609766-7

Muut kuin taloudelliset tunnusluvut henkilöstöstä

Konsernin henkilöstöä kuvaavat tunnusluvut:

	2018	2017
Keskimääräinen lukumäärä tilikaudella	727*	662
Tilikauden palkat ja palkkiot	26 015 762,11€	23 491 857,61€

* sisältää Värväämö Oy:n keskimääräisen henkilömäärän kahdelta kuukaudelta

Hallinto, johto ja henkilöstö

Enersense International Oyj:n hallituksen puheenjohtajana toimi Aaron Michelin ja muina hallituksen jäseninä toimivat Sampo Ahonen Helmet Capital Oy:stä, Ilkka Starck Profit Software Oy:stä sekä Terhi Kauppi Remedy Entertainment Oyj:stä. Heidän toimikautensa jatkuu vuoden 2019 varsinaisen yhtiökokouksen loppuun saakka.

Hallitus kokoontui vuoden 2018 aikana 16 kertaa. Erityisesti listautuminen ja toteutetut yritysjärjestelyt vaativat päätösten tekemistä.

Johtoryhmän puheenjohtajana toimi toimitusjohtaja Jussi Holopainen ja jäseninä varatoimitusjohtaja Mikko Jaskari, talousjohtaja Hanna Hampunen, henkilöstöjohtaja Henriikka Seppälä, myyntijohtaja Mikko Leskinen, operatiivinen johtaja Jaakko Leivo, toimitusjohtaja Joonas Palosaari ja hallintojohtaja Timo Oravainen. Lisäksi johtoryhmän pysyvänä asiantuntijana toimi viestintäjohtaja Juha Harttunen. Johtoryhmä kokoontui vuonna 2018 yhteensä 13 kertaa.

Yhtiökokoukset

Tilikauden aikana pidettiin yksi ylimääräinen yhtiökokous sekä varsinainen yhtiökokous.

0609766-7

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Enersensen liikevaihdon odotetaan kasvavan merkittävästi vuonna 2019. Tähän vaikuttavat erityisesti suotuisan markkinatilanteen jatkuminen henkilöstöpalveluiden tarpeiden osalta yhtiön strategisilla asiakastomialoilla, Värväämö Oy:n vaikutus koko vuoden ajalta sekä kansainvälisten hankkeiden eteneminen yhtiön eri liiketoiminta-alueilla.

Yhtiö panostaa kannattavuuden kehittymiseen vuoden 2019 aikana. Enersensen hallintohenkilöstön määrä on sopeutettu vuoden alussa vastaamaan strategisia tavoitteita, nykyistä liiketoimintarakennetta ja asiakastarvetta.

Näkymä perustuu yrityksen saatavilla oleviin tietoihin meneillään olevien asiakashankkeiden etenemisestä ja yrityksen arvioon vuoden 2019 aikana aloitettavista asiakashankkeista.

Kokonaisuudessaan Enersensellä on positiiviset odotukset vuodelle 2019. Liikevaihdon ennakoidaan palautuvan kasvu-uralle ja käyttökateen tason paranevan käynnissä olevien liiketoiminnan tehostamistoimenpiteiden seurauksena

Tutkimus- ja kehitystoiminta

Enersensen liiketoimintaan kuuluu olennaisesti mukautuminen teollisuushankkeiden laatuvaatimuksien asettamiin osaamisen ja tiedonhallinnan vaatimuksiin. Enersense jatkaa merkittäviä panostuksia tuote- ja palvelukehitykseen. Enersense on julkistanut joulukuussa 2018 uuden E-Sense Core -ohjelmistoalustan. Uusi alusta lisää merkittävästi liiketoimintamahdollisuuksia. Tulemme tarjoamaan nykyisille ja uusille asiakkaille ohjelmistoalustan, sen tukipalveluita sekä digitaalisia ratkaisuja, joiden avulla edistämme teollisuuden kilpailukykyä merkittävästi.

Tilikaudella 2018 aktivoitiin E-Sense -ohjelmistoalustan kehittämismenoja 69.007,58 euroa. Aktivointia vastaava kehitystyö saatiin valmiiksi vuonna 2018.

Kilpailutilanne ja markkinat

Markkinoiden kilpailutilanteessa ei ole tapahtunut suuria muutoksia. Enersense on onnistunut luomaan tuote- ja palvelutarjoamastaan kokonaiskonseptin, jolle markkinoilla ei löydy suoraa kilpailijaa. Tämä hajauttaa yhtiön riskiä, sillä uusien kilpailijoiden mahdollinen tulo markkinoille ei kohdistu koko liiketoimintaan, vaan Enersensen yksittäisiin liiketoiminta-alueisiin. Vuoden 2018 aikana Enersense on laajentanut toimintaansa uusille liiketoiminta-alueille, mikä antaa edellytykset tarjota laajempaa kokonaiskonseptia valituille kohdemarkkinoille.

0609766-7

Konsernisuhteet

Enersense International Oyj on Enersense -konsernin emoyhtiö ja konserniin kuuluvat seuraavat yhtiöt:

- Enersense Henkilöstöpalvelut Oy 100,00 %
- Enersense Oy 100,00 %
- Enersense Engineering Oy 100,00 %
- Enersense Solutions 100,00 %
- Enersense Works Oy 100,00 %
- Enersense Hungary 80,00 %
- Enersense AS 100,00 %
- Värväämö Oy 100 %
- Enersense S.A.S, Ranska 100%
- Enersense GmbH, Saksa 100 %
- Enersense Turkki 50,1%
- Nordic Business Partners Oy 100,00 %
- Process Communication Finland Oy 75,00 %

Enersense Solutions Oy:n tytäryhtiöt

- Enersense Technologies Oy 100%
- Liability Act Information Office Finland Oy 100%

Enersense Works Oy:n tytäryhtiö

- Enersense Painting Oy 81%

Enersense Engineering Oy:n tytäryhtiö

- HSE Management Group Oy 90%

Tilikauden aikana (31.10.2018) on ostettu Värväämö Oy:n koko osakekanta

Tilikauden aikana on perustettu seuraavat yhtiöt:

Enersense International Oyj:n tytäryhtiö Enersense S.A.S, Ranska

Enersense International Oyj:n tytäryhtiö Enersense GmbH, Saksa

Enersense International Oyj:n tytäryhtiö Enersense Turkki

Enersense Engineering Oy:n tytäryhtiö HSE Management Group Oy (15.10.2018)

Enersense Painting Oy on ostanut rakennusten ja tuotteiden pintakäsittelypalveluita tuottavan TPU-Maalaus Oy:n liiketoiminnan 1.1.2018.

Konserniin kuuluvat seuraavat osakkuusyhtiöt:

Yrittäjien Voima Oy, Enersense International Oyj:n omistusosuus 40 %

Smaragdus Oy, Enersense International Oyj:n omistusosuus 20,9 %

Suomi-Teline Oy, Enersense Works Oy:n omistusosuus 25%

Tilikauden aikana myydyt omistukset konserniyrityksissä:

Pata-Staff Oy, Staffit Oy:n omistusosuus 34 %

0609766-7

Ulkomaiset sivuliikkeet

Emoyhtiöllä on sivuliike Ruotsissa Enersense Sweden filial. c/o Borealis AB, Stenungsund, rek. nro. 516410-2336. Sivuliikkeellä ei ollut toimintaa tilikaudella 1.1.-31.12.2018.

Hallituksen esitys yhtiön voittoa koskeviksi toimenpiteiksi

Emoyhtiön jakokelpoiset varat ovat 8 478 630,51 euroa, josta tilikauden tappio on – 965 440,70 euroa.

Hallitus esittää, että 31.12.2018 päättyneeltä tilikaudelta ei jaeta osinkoa ja että tilikauden tappio siirretään va-paaseen omaan pääomaan.

Yhtiön osakkeet

Yhtiöllä on 5.947.729 osaketta, kukin osake tuottaa yhden äänen. 26.1.2018 on yksimielisellä osakkeenomista-jien päätöksellä (OYL 5 luku 1 § 2) päätetty ja toteutettu osakepääoman korotus 80 000,00 euroon, sekä mak-suttomasta osakeannista nykyisille osakkeenomistajille.

Värväämö Oy:n osakkeenomistajille tehtiin suunnattu osakeanti (324 529 kpl). Vastikeosakkeen merkintähinta oli 5,30 euroa. Merkintähinta kirjattiin kokonaisuudessaan Yhtiön sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon. Vastikeosakkeita koskevat myyjäkohtaisesti 12-24 kuukauden luovutusrajoitukset ("lock-up") niiden antami-sesta lukien erikseen sovitun mukaisesti.

Kiinteän kauppahinnan lisäksi kaupan ehtoihin liittyy Värväämö Oy:n tilikausien 2018 ja 2019 käyttökatteeseen sidotut mahdolliset lisäkauppahinnat kauppakirjassa sovitun mukaisesti. Tilikaudelta 2019 maksettava lisä-kauppahinta on enintään 700.000 euroa.

Lähipiirilainat ja -vastuut sekä lähipiiriliiketoimet

Emoyhtiö on antanut lainoja konserniin kuuluville yhtiöille. Pitkäaikaisten lainojen yhteismäärä on 4 660 700,00 euroa, joista pääomalainoja on yhteensä 860 700,00 euroa. Pääomalainojen ehdot ovat OYL 12 luvun § 1 mu-kaiset. Muiden pitkäaikaisten korollisten lainojen yhteismäärä on 3 800 000,00 €. Lyhytaikaisten korollisten lainojen määrä on 454.100,00 €. Lainojen korko on 5%. Lyhytaikaisissa veloissa on myös maksamatonta osin-gonjakovelkaa 146.100,00€.

Yhtiön ja emoyhtiö Corporatum Oy:n välillä on palvelusopimus, jonka perusteella Corporatum Oy tuottaa yhti-ölle asiakashankintaan, yritysjärjestelyihin, rahoitukseen ja yrityksen kehittämiseen liittyviä palveluita. Lähipii-rin liiketoimet olivat yhteensä 175 990,81 €.

Rakenne- ja rahoitusjärjestelyt

26.1.2018 on päätetty valtuuttaa hallitus päättämään maksullisesta osakeannista sekä optio-oikeuksien ja muiden OYL 10 luku 1§:ssä tarkoitettujen osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien antamisesta. Valtuutuksen nojalla annettavien uusien osakkeiden määrä voi olla yhteensä enintään 3 000 000 osaketta. Val-tuutus näiden osakkeiden osalta on voimassa enintään 30.6.2018 saakka.

Lisäksi 14.3.2018 hallitus on esittänyt yhtiökokoukselle, että se valtuuttaisi hallituksen päättämään osakean-nista sekä optio-oikeuksien ja muiden OYL 10 luku 1 §:ssä tarkoitettujen osakkeisiin oikeuttavien erityisten oi-keuksien antamisesta. Valtuutuksen nojalla annettavien uusien osakkeiden määrä voisi olla yhteensä enintään 1 000 000 osaketta. Valtuutus näiden osakkeiden osalta olisi voimassa enintään 30.6.2019 saakka.

Konsernin tuloslaskelma

EUR	1.1. – 31.12.2018	1.1. – 31.12.2017
LIIKEVAIHTO	47 355 277,75	47 036 358,00
Liiketoiminnan muut tuotot	728 882,52	925 224,00
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	-1 219 634,16	-1 045 405,39
Varastojen lisäys (+) / vähennys (-)	86 041,00	64 702,00
Ulkopuoliset palvelut	<u>-12 768 141,50</u>	<u>-13 359 782,23</u>
	-13 901 734,66	-14 340 485,62
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-26 015 762,11	-23 491 857,61
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-4 572 031,87	-4 280 571,00
Muut henkilösivukulut	<u>-939 279,91</u>	<u>-986 948,18</u>
	-31 527 073,89	-28 759 376,79
Poistot ja arvonalentumiset		
Konserniliikearvon poisto ja konsernireservin vähennys	-138 278,14	-9 606,08
Suunnitelman mukaiset poistot	<u>-292 861,08</u>	<u>-207 312,40</u>
	-431 139,22	-216 918,48
Liiketoiminnan muut kulut	-3 952 214,66	-2 903 035,67
Osuus osakkuusyrityksen tuloksesta	55 037,93	-14 194,82
LIIKEVOITTO (-TAPPIO)	-1 672 964,23	1 727 570,63
Rahoitustuotot ja -kulut		
Muut korko- ja rahoitustuotot	2 667,07	29 671,10
Korkokulut ja muut rahoituskulut	<u>-1 015 586,26</u>	<u>-298 382,03</u>
	-1 012 919,19	-268 710,93
VOITTO (-TAPPIO) ENNEN TILINPÄÄTÖS- SIIRTOJA JA VEROJA	-2 685 883,43	1 458 859,71
Tuloverot	8 341,81	-465 383,57
Laskennalliset verot	535 508,32	0,00
Vähemmistöosuus	204 861,16	1 933,43
TILIKAUDEN VOITTO (-TAPPIO)	-1 937 172,13	995 409,55

0609766-7

Konsernin tase

EUR	31.12.2018	31.12.2017
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet kehittä-		
mismenot	84 447,17	26 283,35
Aineettomat oikeudet	16 860,16	6 265,160
Konserniliikearvo	3 989 892,41	83 674,86
Liikearvo	253 820,04	135 760,00
Muut pitkävaikutteiset menot	<u>78 071,75</u>	<u>74 388,54</u>
	4 423 091,53	326 371,91
Aineelliset hyödykkeet		
Koneet ja kalusto	530 329,19	374 680,38
Muut aineelliset hyödykkeet	<u>6 860,00</u>	<u>1 800,00</u>
	537 189,19	376 480,38
Sijoitukset		
Osuudet osakkuusyhtiöissä	770 136,31	373 361,42
Muut osakkeet ja osuudet	<u>5 370,54</u>	<u>5 286,84</u>
	775 506,85	378 648,26
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	365 326,49	91 583,63
Saamiset		
Pitkäaikaiset		
Lainasaamiset	63 579,44	55 339,34
Laskennallinen verosaaminen	267 754,16	0,00
Muut saamiset	<u>119 310,15</u>	<u>201 374,26</u>
	450 643,75	256 713,60
Lyhytaikaiset		
Myyntisaamiset	8 046 164,44	8 865 346,45
Lainasaamiset	4 924,55	1 825,83
Muut saamiset	355 945,81	795 546,09
Siirtosaamiset	1 217 967,83	1 509 048,09
Laskennallinen verosaaminen	<u>267 754,16</u>	<u>0,00</u>
	9 892 756,80	11 171 766,46
Rahat ja pankkisaamiset	2 608 293,10	2 011 531,73
VASTAAVAA YHTEENSÄ	19 052 807,72	14 613 095,97

0609766-7

EUR	31.12.2018	31.12.2017
VA STATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Osakepääoma	80 000,00	9 000,00
Vararahasto	312 642,01	312 642,01
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	8 290 210,24	187 170,74
Edellisten tilikausien voitto (-tappio)	2 272 018,58	1 277 832,51
Tilikauden voitto (-tappio)	<u>-1 937 172,13</u>	<u>995 409,56</u>
	9 017 698,71	2 782 054,83
Vähemmistöosuus	-204 861,16	475,00
Konsernireservi	16 807,35	26 022,69
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoituslaitoksilta	<u>1 453 867,14</u>	<u>308 028,82</u>
	1 453 867,14	308 028,82
Lyhytaikainen		
Lainat rahoituslaitoksilta	769 271,13	3 954 105,40
Ostovelat	2 881 753,10	4 102 363,91
Muut velat	1 389 089,84	1 249 366,83
Siirtovelat	<u>3 729 181,61</u>	<u>2 190 678,50</u>
	8 769 295,68	11 495 514,64
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	19 052 807,72	14 613 095,97

0609766-7

Konsernin rahoituslaskelma

EUR	1.1. – 31.12.2018	1.1. – 31.12.2017
Liiketoiminnan rahavirta:		
Voitto (-tappio) ennen tp-siirtoja ja veroja	-2 685 883,43	1 458 859,71
Oikaisut liikevoittoon:		
Rahoitustuotot ja kulut	1 012 919,20	268 710,93
Suunnitelman mukaiset poistot	431 139,23	216 918,48
Muut oikaisut liikevoittoon	-55 037,93	25 694,00
Yhteensä	-1 296 862,93	1 970 183,11
Käyttöpääoman muutos:		
Vaihto-omaisuuden lisäys (-), vähennys (+)	-78 678,06	-64 701,97
Lyhytaikaisten saamisten lisäys (-), vähennys (+)	1 546 763,82	-1 935 995,60
Lyhytaikaisten velkojen lisäys (+), vähennys (-)	457 615,31	2 564 697,53
Saadut korot ja muut rahoitustuotot	2 667,06	29 671,10
Maksetut korot ja muut rahoituskulut	-1 015 586,26	-298 382,03
Maksetut verot	<u>8 341,81</u>	<u>-713 889,97</u>
	-375 739,25	1 551 582,18
Investointien rahavirta:		
Investoinnit aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	-184 246,56	-118 187,00
Investoinnit osakkuusyrityksiin	-169 720,00	-391 072,00
Investoinnit tytäryrityksiin	-2 672 400,00	-30 675,90
Hankitut liiketoiminnat	-490 000,00	-450 000,00
Lainasaamisten muutos	<u>73 824,01</u>	<u>20 887,00</u>
	-3 442 542,55	-969 047,90
Rahoituksen rahavirta:		
Lyhytaikaisten velkojen lisäykset ja vähennykset	-3 184 834,27	849 399,00
Pitkäaikaisten velkojen lisäykset ja vähennykset	1 145 838,32	301 363,00
Maksetut osingot	0,00	-2 000 000,00
Maksullinen osakeanti	6 454 039,50	0,00
	4 415 043,55	-849 238,00
Rahavarojen muutos	596 761,37	-266 703,72
Rahavarat tilikauden alussa	2 011 531,73	2 278 235,07
Rahavarat tilikauden lopussa	2 608 293,10	2 011 531,73

0609766-7

Konsernin tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

ENERSENSE INTERNATIONAL OYJ-KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

1.1. – 31.12.2018

TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT KONSERNIN LIITETIEDOT

Konsernisuhteet ja konsernitilinpäätöksen laajuus

Enersense International Oyj on emoyhtiö, kotipaikka Pori.

Konsernin muodostaa Enersense International Oyj ja sen tytärytykset.

Yhtiö kuuluu Corporatum-konserniin. Corporatum-konsernin emoyhtiö on Corporatum Oy, kotipaikka Pori. Konsernitilinpäätöksen jäljennös on saatavissa Corporatum Oy:stä, osoitteesta Antinkatu 2, 28100 Pori.

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty seuraavat Enersense International Oyj:n tytärytyk-

set:

Enersense Works Oy, kotipaikka Pori, omistus 100%

Enersense Henkilöstöpalvelut Oy, kotipaikka Pori, omistus 100%

Enersense Oy, kotipaikka Pori, omistus 100%

Enersense Engineering Oy, kotipaikka Pori, omistus 100%

Enersense Solutions Oy, kotipaikka Pori, omistus 100%

Process Communication Finland Oy, kotipaikka Pori, omistus 75%

Nordic Business Partners Oy, kotipaikka Pori, omistus 100%

Enersense AS, Norja, omistus 100%

Enersense Hungary, Unkari, omistus 80%

Värväämö Oy, omistus 100%

Konsernitilinpäätökseen ei ole yhdistelty seuraavia Enersense International Oyj:n tytäryrityksiä:

Enersense Ranska, omistus 100%

Enersense Saksa, omistus 100%

Enersense Turkki, omistus 50,1%

Näiden yritysten toiminta on merkittävässä määrin alkanut vuoden 2019 alusta.

Lisäksi konsernitilinpäätökseen on yhdistelty seuraavat Enersense Solutions Oy:n tytärytykset:

Enersense Technologies Oy, omistusosuus 100%

Liability Act Information Office Finland Oy, omistusosuus 100%

Lisäksi konsernitilinpäätökseen on yhdistelty seuraava Enersense Works Oy:n tytäryritys:

Enersense Painting Oy, omistusosuus 81%.

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty Enersense Engineering Oy:n tytäryritys:

HSE Management Oy (90%)

Ulkomaalaisten tytäryhtiöiden tulokset on yhdistelty Suomen rahaksi konsernitilinpäätöksen tilikauden keskikurssiin ja taseet tilinpäätöspäivän kurssiin.

Konsernirakenteen muutokset

Tilikauden aikana Enersense International Oyj on ostanut Värväämö Oy:n osakkeet (100%)

Enersense Engineering Oy on perustanut tytäryhtiön HSE Management Group Oy:n (90%)

Enersense Painting Oy on ostanut TPU maalaus Oy:n liiketoiminnan (1.1.2018).

Tilikauden aikana Enersense Henkilöstöpalvelut Oy on myynyt Pata Staff Oy:n osakkeet (omistus 34%)

Enersense International Oyj:n omistusosuus Smaragdus Oy:stä 31.12.2018 on 20,9% (24%)

0609766-7

KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISPERIAATTEET**Sisäinen omistususuus**

Konsernitilinpäätös on laadittu hankintamenomenetelmällä

Sisäiset liiketapahtumat ja katteet

Konsernin sisäiset liiketapahtumat, keskinäiset saamiset ja velat samoin kuin sisäinen voitonjako on eliminoitu. Konserniin yhdistelemättömistä yhtiöistä liiketapahtumia, keskinäisiä saamisia ja velkoja ei ole eliminoitu.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on eroteltu.

Arvostusperiaatteet ja -menetelmät

Pysyvät vastaavat on arvostettu hankintamenoa vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Vaihto-omaisuus on arvostettu muuttuvaan hankintamenoa FIFO-periaatteen ja alimman arvon mukaisesti.

Sijoitukset on arvostettu hankintamenoa.

Jaksotusperiaatteet ja -menetelmät

Kuluvien pysyvien vastaavien hankintameno poistetaan ennalta laaditun suunnitelman mukaisesti.

Koneet ja kalusto, jonka taloudellinen käyttöaika on enintään kolme vuotta sekä elinkeinoverolain tarkoittamat pienhankinnat kirjataan kokonaan hankintatilikauden kuluksi.

Myynnin tuloutusperiaatteet ja -menetelmät

Konsernin liikevaihto koostuu lähinnä resurssien, digitaalisten ratkaisujen ja palveluiden sekä suunnittelun ja valmistuksen myynnistä. Myyntiin voi sisältyä myös kiinteähintaisia projekteja, jotka jaksotetaan valmiusasteen mukaisesti. Tilinpäätöshetkellä 2018 oli yksi kiinteähintainen keskeneräinen projekti, jonka valmiusaste oli 80%. Projektista kokonaisliikevaihto on 628.930,00 euroa, josta tuloutettiin 498.914,27 euroa tilikaudelle 2018.

	31.12.2018	31.12.2017
Resurssit	37 108 622,57	39 351 068,00
Digitaaliset ratkaisut	1 015 077,57	1 319 049,00
Suunnittelu ja valmistus	9 211 628,01	6 315 894,00
Muu liikevaihto	<u>19 949,60</u>	<u>50 347,00</u>
Yhteensä	47 355 277,75	47 036 358,00

Rahoituslaskelman laatimisperiaatteet

Rahoituslaskelma on laadittu KILA:n yleisohjeen epäsuoraa rahoituslaskelmamallia mukaillen.

TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Suunnitelman mukaiset poistojen perusteet	
Kehittämismenot	3 v. tasapoisto
Koneet ja kalusto	25% menojäätännöspoisto
Atk-ohjelmat	10 v. tasapoisto
Vuokrahuoneistojen perusparannukset	3 v. tasapoisto
Aineettomat oikeudet	5 v. tasapoisto
Konsernilikearvo	5 v. tasapoisto
Liikearvo	5 v. tasapoisto

Osinkotuotot, korkotuotot ja korkokulut – konserni

	31.12.2018	31.12.2017
Korkotuotot ja muut rahoitustuotot muilta	2 667,07	29 671,10
Korkokulut saman konsernin yrityksille	0,00	-3 811,00
Korkokulut ja muut rahoituskulut muille	<u>-1 015 586,26</u>	<u>-294 571,03</u>
Yhteensä	-1 012 919,19	-264 899,93

Liiketoiminnan muut tuotot – konserni

	31.12.2018	31.12.2017
Ruokamyyni	708 920,73	917 491,71
Muut tuotot	<u>19 961,79</u>	<u>7 732,29</u>
Yhteensä	728 882,52	925 224,00

0609766-7

TASEEN VASTAAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Aineettomat hyödykkeet – konserni

	31.12.2018	31.12.2017
Hankintameno 1.1.	326 371,91	189 890,02
Lisäykset	4 362 585,45	237 609,08
Tilikauden poistot	<u>-265 865,83</u>	<u>-101 127,19</u>
Kirjanpitoarvo 31.12.	4 423 091,53	326 371,91

Poistamattomat kehitysmenot ovat yhteensä 84 447,17 euroa.

Aktivoinnin kohteena olevat kehittämismenot tulevat todennäköisesti tuottamaan merkittävää taloudellista hyötyä tulevaisuudessa. Kehittämismenot poistetaan 3 vuodessa.

	31.12.2018	31.12.2017
Kehittämismenot – konserni		
Hankintameno 1.1.	26 283,35	52 566,70
Lisäykset	85 002,70	0,00
Tilikauden poistot	<u>-26 838,88</u>	<u>-26 283,35</u>
Kirjanpitoarvo 31.12.	84 447,17	26 283,35

Aineettomat oikeudet – konserni

	31.12.2018	31.12.2017
Hankintameno 1.1.	6 265,16	768,00
Lisäykset	14 945,00	5 905,16
Tilikauden poistot	<u>-4 350,00</u>	<u>-408,00</u>
Kirjanpitoarvo 31.12.	16 860,16	6 265,16

Muut pitkävaikutteiset menot – konserni

	31.12.2018	31.12.2017
Hankintameno 1.1.	74 388,54	87 920,66
Lisäykset	28 234,65	8 142,31
Tilikauden poistot	<u>-24 551,44</u>	<u>-21 674,43</u>
Kirjanpitoarvo 31.12.	78 071,75	74 388,54

Liikearvo

	31.12.2018	31.12.2017
Hankintameno 1.1.	135 760,00	0,00
Lisäykset	190 000,00	169 700,00
Tilikauden poistot	<u>-71 939,96</u>	<u>-33 940,00</u>
Kirjanpitoarvo 31.12.	253 820,04	135 760,00

Konserniliikearvo

	31.12.2018	31.12.2017
Hankintameno 1.1.	83 674,86	48 634,66
Lisäykset	4 044 495,69	53 861,61
Tilikauden poistot	<u>-138 278,14</u>	<u>-18 821,41</u>
Kirjanpitoarvo 31.12.	3 989 892,41	83 674,86

Aineelliset hyödykkeet – konserni

	31.12.2018	31.12.2017
Hankintameno 1.1.	376 480,38	132 487,31
Lisäykset	322 960,81	368 999,28
Vähennykset	-5 500,15	0,00
Tilikauden poistot	<u>-156 751,85</u>	<u>-125 006,21</u>
Kirjanpitoarvo 31.12.	537 189,19	376 480,38

Koneet ja kalusto – konserni

	31.12.2018	31.12.2017
Hankintameno 1.1.	374 680,38	130 687,31
Lisäykset	317 900,81	368 999,28
Vähennykset	-5 500,15	0,00
Tilikauden poistot	<u>-156 751,85</u>	<u>-125 006,21</u>
Kirjanpitoarvo 31.12.	530 329,19	374 680,38

Muut aineelliset hyödykkeet – konserni

	31.12.2018	31.12.2017
Hankintameno 1.1.	1 800,00	1 800,00
Lisäykset	5 060,00	
Kirjanpitoarvo 31.12.	6 860,00	1 800,00

Siirtosaamisiin sisältyvä olennaiset erät

	31.12.2018	31.12.2017
Tuloverojaksotus	157 534,61	465 021,78
Myynnin jaksotus	710 524,82	610 831,11

Sijoitukset

	31.12.2018	31.12.2017
Osuudet osakkuusyrityksissä	770 136,31	373 361,42
Muut osakkeet ja osuudet	<u>5 370,54</u>	<u>5 286,84</u>
Yhteensä	775 506,85	378 648,26

Osuudet osakkuusyrityksissä Smaragdus Oy	170 646,06	77 124,46
Yrittäjien Voima Oy	345 356,64	265 323,91
Suomi-Teline Oy	270 461,47	21 572,56
Muutokset	-16 327,86	
Pata Staff Oy	<u>0,00</u>	<u>9 340,49</u>
	770 136,31	373 361,42

0609766-7

TASEEN VASTATTAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT**Oma pääoma**

	31.12.2018	31.12.2017
Osakepääoma 01.01	9 000,00	9 000,00
Osakepääoma 31.12	80 000,00	9 000,00
Vararahasto 01.01.	312 642,01	312 642,01
Vararahasto 31.12.	312 642,01	312 642,01
Sijoitetun vapaan oman pääoman ra- hasto Alkusaldo 01.01.	187 170,74	187 170,74
Vähennykset	-71 000,00	0,00
Lisäykset	8 174 039,50	
Loppusaldo 31.12.	8 290 210,24	187 170,74
Edellisten tilikausien voitto (-tappio) 01.01.	2 273 242,07	3 277 832,51
Muuntoerot	-1 223,49	0,00
Osingon jako tilikaudella	0,00	-2 000 000,00
Edellisten tilikausien voitto (-tappio) 31.12.	2 272 018,58	1 277 832,51
Tilikauden voitto (-tappio)	-1 937 172,13	995 409,56

Sidotun oman pääoman määrä

	Konserni 31.12.2018	Konserni 31.12.2017
Osakepääoma	80 000,00	9 000,00
Vararahasto	312 642,01	312 642,01
Yhteensä	392 642,01	321 642,01

Vapaan oman pääoman määrä

	Konserni 31.12.2018	Konserni 31.12.2017
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	8 290 210,24	187 170,74
Edellisten tilikausien voitto (tappio)	2 272 018,58	1 277 832,51
Tilikauden voitto (-tappio)	-1 937 172,13	995 409,56
Yhteensä	8 625 056,69	2 460 412,81

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

	31.12.2018	31.12.2017
Palkkavelat	506 111,40	365 427,42
Lomapalkkavelat	2 041 402,87	1 396 251,34
Lakisääteiset vakuutusmaksut	815 632,29	402 954,06
Muut velat	366 035,05	26 045,68

0609766-7

VAKUUDET JA VASTUUSITOUMUKSET**Vakuudet ja vastuusitoumukset**

Velkaerä	Nostamatta	Velkasaldo €	Vakuuslaji	Vakuudet yhteensä
Tililuotto	1 400 000,00	0,00	Yrityskiinnitys	
Rahalaitoslainat	1 000 000,00	1 737 499,89	Yrityskiinnitys	3 000 000,00
Laskuluotto ja -käteinen	110627,61	401 344,01	Myyntisaamiset Osamaksulla hankittu kalusto	1 446 834,89
		0,00		
Osamaksuvelat		1260,52		
Valuuttaluottolimiitti	2 250 000,00		Yrityskiinnitys	3 000 000,00
Yleisvakuus			Yrityskiinnitys	4 400 000,00
Leasingsopimukset				
Leasingvastuut yhteensä				116 873,20
Muut annetut vastuusitoumukset				
Yrityskortit, myönnetty limiitti 37 964,31 €, josta käytössä				22 429,01
Oman pääoman ehtoinen sijoitusvelvollisuus				1 236 320,00
Toimitustakuu (päättyy 31.3.2019)				500 000,00

Konsernin toimitilojen ja vuokra-asuntojen tilikauden 2018 vuokravastuu on yhteensä 105 885€

Kovenantit

Omavaraisuusaste:

Yhtiön omavaraisuusaste täytti tilinpäätöshetkellä 31.12.2018 voimassa olleen rahoitussopimuksen ehdot.

Korolliset velat /käyttökate:

Yhtiö rikkoi korolliset velat/käyttökate 2,5x -kovenantin.

Nordea Bank Oyj ei tule käyttämään oikeuttaan eräännyttää saataviaan kovenanttirikkomuksen perusteella.

Sen sijaan Nordea Bank Oyj tulee edellyttämään, että Enersense International Oyj:

- ei tule jakamaan osinkoa tilikaudelta 2018
- 31.3.2019 eräännyviä käyttöpääomalimitejä leikataan 1,0MEUR
- Yhtiö pidättäytyy 2019 vieraan pääoman ehtoisista uusista yrityskaupoista

Päivämäärällä 14.3.2018 tehtiin pankin kanssa uusi rahoitussopimus, joka korvasi aiemmat rahoitussopimukset:

31.12.2018		omavaraisuusasteen tulee olla vähintään	30%
31.12.2019	aina sen jälkeen 31.12.	omavaraisuusasteen tulee olla vähintään	35%

Korolliset velat / käyttökate (12 kk)

Kovenanttiehtojen mukaan tunnusluvun tulee tilinpäätöshetkellä olla aina alle 2,50x.

Osingonjaon osalta uudessa rahoitussopimuksessa on lisäksi seuraavat ehdot:

Enersense-konsernin omavaraisuusaste on sekä ennen että jälkeen maksun (i) vähintään 25 %, jos maksu tapahtuu viimeistään 30.6.2018, (ii) vähintään 30 %, jos maksu tapahtuu viimeistään 31.12.2018, ja (iii) vähintään 35 %, jos maksu tapahtuu 1.1.2019 tai sen jälkeen

Rahoitussopimus on yhteinen emoyhtiö Corporatum Oy:n ja Aaron Michelinin kanssa. Michelin omistaa 100 % Corporatumin osakkeista 31.12.2018.

0609766-7

Liitetiedot tilintarkastajan palkkioista

	31.12.2018	31.12.2017
Tilintarkastus (lakisääteinen) (KPMG Oy Ab)	31 003,40	3 511,86
Tilintarkastukseen liittyvät muut lakisääteiset toimeksiannot (KPMG Oy Ab)		2 010,00
Vero- ja muut palvelut (KPMG Oy Ab)	203 852,68	49 725,07

Liitetiedot henkilöstöstä ja toimielinten jäsenistä

	31.12.2018	31.12.2017
Henkilöstön keskimääräinen luku Tilikaudella yhtiön palveluksessa oli:	727 hlöä	662 hlöä

Toimitusjohtajan ja hallituksen palkat ja palkkiot

	31.12.2018	31.12.2017
Toimitusjohtajan palkat ja palkkiot	144 311,20	132 058,94
Hallituksen palkat ja palkkiot	60 000,00	70 400,00

Lähipiiritapahtumat ja mahdolliset vastuut lähipiirille

	31.12.2018	31.12.2017
Emoyhtiö on veloittanut markkinahintaisen hallintopalkkion	144 000,00	144 000,00
Yritysjohdolle annetut lainat Määrä tilikauden lopussa	31.12.2018 0,00	31.12.2017 7 165,17

Tunnuslukujen laskentaperiaatteet**Käyttökate (EBITDA) =**

Liikevaihto + liiketoiminnan muut tuotot - materiaalit ja palvelut - henkilöstökulut - liiketoiminnan muut kulut - osuus osakkuusyhtiöiden tuloksesta

Käyttökate liikevaihdosta % =

Käyttökate / Liikevaihto

Liikevoitto (EBIT) =

Liikevaihto + liiketoiminnan muut tuotot - materiaalit ja palvelut - henkilöstökulut - liiketoiminnan muut kulut - osuus osakkuusyhtiöiden tuloksesta - poistot ja arvonalentumiset

Liikevoitto liikevaihdosta % =

Liikevoitto / Liikevaihto

Tilikauden voitto (tappio) liikevaihdosta % =

Tilikauden voitto (tappio) / Liikevaihto

Omavaraisuusaste, % =

Oma pääoma / Taseen loppusumma - saadut ennakot

Nettovelkaantumisaste, % =

Korolliset velat - rahat ja pankkisaamiset / Oma pääoma

Oman pääoman tuotto, % =

Tilikauden tulos / Oma pääoma keskimäärin tilikauden aikana

Osakeantioikaistu osakekohtainen tulos EUR =

Tilikauden oikaistu tulos / osakkeiden määrä keskimäärin

0609766-7

Tase - Emoyhtiö

	31.12.2018	31.12.2017
VASTAAVAA		
Pysyvät vastaavat		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	16 680,16	5 905,16
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	16 680,16	5 905,16
Aineelliset hyödykkeet		
Koneet ja kalusto	50 165,25	55 861,92
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	50 165,25	55 861,92
Sijoitukset		
Osuudet saman konsernin yrityksissä	2 790 539,35	166 329,53
Saamiset saman konsernin yrityksiltä	0,00	3 579,44
Sijoitukset osakkuusyhtiöihin	503 796,64	384 076,64
Sijoitukset yhteensä	3 294 335,99	553 985,61
Pysyvät vastaavat yhteensä	3 361 181,40	615 752,69
Vaihtuvat Vastaavat		
Vaihto-omaisuus		
Valmiit tuotteet/tavarat	102 795,81	32 305,63
Vaihto-omaisuus yhteensä	102 795,81	32 305,63
Saamiset		
Pitkäaikaiset		
Saamiset saman konsernin yrityksiltä	4 660 700,00	946 450,00
Saamiset omistusyhteisyriyksiltä	113 400,00	60 035,07
Muut saamiset	9 489,59	5 910,15
Pitkäaikaiset saamiset yhteensä	4 783 589,59	1 012 395,22
Lyhytaikaiset		
Myyntisaamiset	3 916 037,90	6 842 081,79
Saamiset saman konsernin yrityksiltä	715 573,04	1 285 354,63
Muut saamiset	101 695,54	120 239,38
Siirtosaamiset	588 834,33	776 502,22
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	5 322 140,81	9 024 178,02
Saamiset yhteensä	10 105 730,40	10 036 573,24
Rahat ja pankkisaamiset	718 938,32	1 822 412,78
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	10 927 464,53	11 891 291,65
VASTAAVAA YHTEENSÄ	14 288 645,93	12 507 044,34

0609766-7

	31.12.2018	31.12.2017
VASTATTAVAA		
Oma pääoma		
Osakepääoma	80 000,00	9 000,00
Muut rahastot (SVOP)	6 454 039,50	499 812,75
Yhtiöjärjestyksen/sääntöjen mukaiset rahastot	428 812,75	499 812,75
Edellisten tilikausien voitto (tappio)	2 873 860,97	929 980,43
Tilikauden tulos	-965 440,70	1 943 880,54
Oma pääoma yhteensä	8 871 272,52	3 382 673,72
Vieras pääoma		
Pitkäaikainen vieras pääoma		
Lainat rahoituslaitoksilta	1 370 833,29	308 028,82
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	1 370 833,29	308 028,82
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Lainat rahoituslaitoksilta	752 604,57	1 954 105,40
Ostovelat	1 045 645,76	2 777 767,78
Velat saman konsernin yrityksille	772 031,83	1 992 656,81
Muut velat	453 536,48	672 354,79
Siirtovelat	1 022 721,48	1 419 457,02
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	4 046 540,12	8 816 341,80
Vieras pääoma yhteensä	5 417 373,41	9 124 370,62
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	14 288 645,93	12 507 044,34

0609766-7

Tuloslaskelma - Emoyhtiö

	01.01.2018 - 31.12.2018	01.01.2017 - 31.12.2017
Liikevaihto	31 538 836,07	35 810 715,03
Liiketoiminnan muut tuotot	710 332,03	921 420,15
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	-639 296,07	-481 842,95
Varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)	70 490,18	5 423,97
Ulkopuoliset palvelut	-7 925 582,17	-8 849 544,10
Materiaalit ja palvelut yhteensä	-8 494 388,06	-9 325 963,08
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-15 981 625,07	-17 392 398,07
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-2 699 171,03	-3 111 577,42
Muut henkilösivukulut	-605 217,39	-800 519,25
Henkilöstökulut yhteensä	-19 286 013,49	-21 304 494,74
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-20 891,75	-18 620,64
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	-20 891,75	-18 620,64
Liiketoiminnan muut kulut	-4 592 195,03	-3 481 136,52
Liikevoitto (-tappio)	-144 320,23	2 601 920,20
Rahoitustuotot ja -kulut		
Tuotot osuuksista saman konsernin yrityksissä	14 000,00	426 500,00
Muut korko- ja rahoitustuotot		
Saman konsernin yrityksiltä	141 453,49	57 478,82
Muilta	-15 454,86	20 682,83
Korkokulut ja muut rahoituskulut		
Saman konsernin yrityksille	-33 076,80	-19 522,95
Muille	-931 627,48	-254 552,69
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-824 705,65	230 586,01
Tulos ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja	-969 025,88	2 832 506,21
Tilinpäätössiirrot		
Konserniavustukset, maksetut	0,00	-500 000,00
Tuloverot	3 585,18	-388 625,67
Tilikauden voitto (tappio)	-965 440,70	1 943 880,54

0609766-7

Rahoituslaskelma - Emoyhtiö

Liiketoiminnan rahavirta	82368	
Voitto (tappio) ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja	-969 025,88	2 832 506,21
Oikaisut		
Poistot ja arvonalentumiset	20 891,75	18 620,64
Rahoitustuotot ja -kulut	824 705,65	195 913,99
Muut oikaisut		426 500,00
Käyttöpääoman muutos		
Lyhytaikaisten liikesaamisten lisäys (-), vähennys (+)	3 702 037,21	-1 042 839,58
Vaihto-omaisuuden lisäys (-), vähennys (+)	-70 490,18	-5 423,97
Lyhytaikaisten velkojen lisäys (+), vähennys (-)	-3 568 300,85	2 960 596,10
Maksetut korot ja vpo:n maksut	-933 082,34	-274 075,64
Saadut osingot liiketoiminnasta	0,00	-426 500,00
Saadut korot ja muut rahoitustuotot	108 376,69	78 161,65
Maksetut konserniavustukset	0,00	-500 000,00
Maksetut verot	3 585,18	<u>-616 866,91</u>
Liiketoiminnan rahavirta	-881 302,77	3 646 592,49
Investointien rahavirta		
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-31 144,83	-37 641,53
Investoinnit osakkeisiin		
Investoinnit osakkuusyrityksiin	-119 720,00	<u>0,00</u>
Investoinnit tytäryhtiöosakkeisiin	-2 672 400,00	<u>-384 741,07</u>
Lainasaamisten muutos	-3 714 250,00	
Investointien rahavirta	-6 537 514,83	-422 382,60
Rahoituksen rahavirta		
Maksullinen osakeanti ja rahastojen lisäys	6 454 039,50	0,00
Pitkäaikaisten lainojen muutos	1 062 804,47	301 363,14
Lyhytaikaisten lainojen takaisinmaksut	-1 201 500,83	-1 150 600,68
Maksetut osingot	0,00	<u>2 000 000,00</u>
Rahoituksen rahavirta	6 315 343,14	-2 849 237,54
Laskelman mukainen likvidien varojen muutos	-1 103 474,46	374 972,35
Rahavarat tilikauden alussa 1.1.	1 822 412,78	1 447 440,43
Rahavarat tilikauden lopussa 31.12.	718 938,32	1 822 412,78
Taseen mukainen likvidien varojen muutos, lisäys (+), vähennys (-)	-1 103 474,46	374 972,35

0609766-7

Tilinpäätöksen liitetiedot - Emoyhtiö

Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Arvostusperiaatteet ja-menetelmät

Pysyvät vastaavat on arvostettu hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Vaihto- omaisuus on arvostettu muuttuvaan hankintamenoon FIFO-periaatteen ja alimman arvon mukaisesti.

Sijoitukset on arvostettu hankintamenoon.

Jaksotusperiaatteet ja-menetelmät

Kuluvien pysyvien vastaavien hankintameno poistetaan ennalta laaditun suunnitelman mukaisesti. Koneet ja kalusto, jonka taloudellinen käyttöaika on enintään kolme vuotta sekä elinkeinoverolain tarkoittamat pienhankinnat kirjataan kokonaan hankintatilikauden kuluksi.

Myyntin tuloutusperiaatteet ja-menetelmät

Myynti tuloutetaan suoriteperusteisesti. Tilinpäätöshetkellä ei ollut kiinteähintaisia keskeneräisiä töitä. Tarvittaessa nämä jaksotetaan valmiusasteen mukaan.

Liikevaihto koostuu resurssien myynnistä.

Rahoituslaskelman laatimisperiaatteet

Rahoituslaskelma on laadittu KILA:n yleisohjeen epäsuoraa rahoituslaskelmamallia mukaillen.

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

Suunnitelman mukaiset poistojen perusteet

Koneet ja kalusto 25 % menojäännöspoisto
Aineettomat hyödykkeet 5 v tasapoisto

Tuotot osuuksista muissa yrityksissä, korkotuotot ja -kulut

	31.12.2018	31.12.2017
Osinkotuotot saman konsernin yrityksiltä	14 000,00	426 500,00
Korkotuotot saman konsernin yrityksiltä	141 453,49	57 478,82
Korkotuotot muilta	-15 454,86	20 682,83
Korkokulut saman konsernin yrityksille	-33 076,80	-19 522,95

Tilinpäätössiirrot

Annetut konserniavustukset 0,00 500 000,00

Liiketoiminnan muut tuotot

Ruokailumyynti 708 920,73 917 491,71
Muut tuotot 1 411,30 3 928,44

0609766-7

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot**Pysyviin vastaaviin kuuluvien koneiden ja laitteiden poistamattomat hankintamenot**

	31.12.2018	31.12.2017
Koneet ja laitteet	50 165,25	55 861,92

	31.12.2018	31.12.2017
Siirtosaamisiin sisältyvä olennaiset erät		
Tuloverojaksotus	122 065,00	446 530,42
Myyntin jaksotus	192 611,52	248 771,97

Aineettomien hyödykkeiden muutokset

Aineettomat hyödykkeet 1.1.	5 905,16	0,00
Lisäykset tilikauden aikana	14 945,00	5 905,16
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	-4 170,00	0,00
Aineettomat hyödykkeet 31.12.	16 680,16	5 905,16

Aineellisten hyödykkeiden muutokset

Aineelliset hyödykkeet 1.1.	55 861,92	42 746,19
Lisäykset tilikauden aikana	16 525,23	31 736,37
Vähennykset tilikauden aikana	-5 500,15	0,00
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	-16 721,75	-18 620,64
Aineelliset hyödykkeet 31.12.	50 165,25	55 861,92

Erittely saamisista saman konsernin yrityksiltä ja omistusyhteisy yrityksiltä

Saamiset omistusyhteisy yrityksiltä, sijoitukset	503 796,64	387 656,08
Muut saamiset, pitkäaikaiset	4 660 700,00	946 450,00
Myyntisaamiset, lyhytaikaiset	91 964,92	189 633,04
Muut saamiset, lyhytaikaiset	<u>623 608,12</u>	<u>1 095 721,59</u>
Saamiset saman konsernin yrityksiltä, yhteensä	5 880 069,68	2 619 460,71

Sijoitukset osakkuusyhtiöihin

Smaragdus Oy	158 440,00	120 000,00
Yrittäjien Voima Oy	345 356,64	264 076,64

0609766-7

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

Oman pääoman muutokset

	31.12.2018	31.12.2017
Osakepääoma 1.1.	9 000,00	9 000,00
Osakepääoman korotus	71 000,00	
Osakepääoma 31.12.	80 000,00	9 000,00
Vararahasto 1.1.	312 642,01	312 642,01
Vararahasto 31.12.	312 642,01	312 642,01

Sidottu oma pääoma

	392 642,01	321 642,01
Sijoitetun vapaan pääoman rahasto 1.1.	187 170,74	187 170,74
Sijoitus tilikaudella	6 454 039,50	0,00
Vähennys tilikaudella	-71 000,00	0,00
Sijoitetun vapaan pääoman rahasto 31.12.	6 570 210,24	187 170,74
Edellisten tilikausien voitto (tappio) 1.1.	2 873 860,97	2 929 980,43
Osingonjako tilikaudella	0,00	-2 000 000,00
Edellisten tilikausien voitto (tappio) 31.12.	2 873 860,97	929 980,43

Tilikauden voitto	-965 440,70	1 943 880,54
-------------------	-------------	--------------

Vapaa oma pääoma

	8 478 630,51	3 061 031,71
Oma pääoma yhteensä	8 871 272,52	3 382 673,72

Jakokelpoinen vapaa oma pääoma

Sijoitetun vapaan pääoman rahasto	6 570 210,24	187 170,74
Edellisten tilikausien voitto	2 873 860,97	929 980,43
Tilikauden voitto	<u>-965 440,70</u>	<u>1 943 880,54</u>
Jakokelpoinen vapaa oma pääoma yhteensä	8 478 630,51	3 061 031,71

Erittely veloista saman konsernin yrityksiltä ja omistusyhteisyrittäjiltä

Ostovelat	772 031,83	906 656,81
Muut velat	<u>0,00</u>	<u>1 086 000,00</u>
Velat saman konsernin yrityksille yhteensä	772 031,83	1 992 656,81

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

Palkkavelat	79 117,69	321 574,86
Lomapalkkavelat	717 117,69	771 013,80
Lakisääteiset vakuutusmaksut	47 752,66	324 221,13

0609766-7

Vakuudet ja vastuusitoumukset

Velkaerä	Nostamatta	Velkasaldo	Vakuuslaji	Vakuudet yhteensä
Tililuotto	1 400 000,00	0,00		
Rahalaitoslainat	1 000 000,00	1 720 833,33	Yrityskiinnitys	3 000 000,00
Laskuluotto	1106 217,61	401 344,01	Myyntisaamiset	1 446 834,89
Yrityskortit	0,00	10 476,77		
Osamaksuvelat	0,00	1 260,52	Osamaksulla hankittu kalusto	
Yleisvakuus				4 400 000,00
Muut annetut vastuusitoumukset				
Oman pääoman ehtoinen sijoitusvelvollisuus				1 236 320,00
Toimitustakuu (päättyy 31.3.2019)				500 000,00
Vuokravastuut				60 402,10

Kovenantit

Omavaraisuusaste:

Yhtiön omavaraisuusaste täytti tilinpäätöshetkellä 31.12.2018 voimassa olleen rahoitussopimuksen ehdot.

Korolliset velat /käyttökate:

Yhtiö rikkoi korolliset velat/käyttökate 2,5x -kovenantin.

Nordea Bank Oyj ei tule käyttämään oikeuttaan eräännyttää saataviaan kovenanttirikkomuksen perusteella. Sen sijaan Nordea Bank Oyj tulee edellyttämään, että Enersense International Oyj:

- ei tule jakamaan osinkoa tilikaudelta 2018
- 31.3.2019 eräänntyviä käyttöpääomalimitejä leikataan 1,0MEUR
- Yhtiö pidättäytyy 2019 vieraan pääoman ehtoisista uusista yrityskaupoista

Muut annetut vastuusitoumukset konserniyhtiöiden puolesta

Takausvastuu		2 250 000,00
Leasingsopimukset		
Leasingvuokria eräänntyä maksettavaksi	alkaneella tilikaudella	11 257,84
	seuraavilla tilikausilla	0,00
Liitetiedot tilintarkastajan palkkioista		
	31.12.2018	31.12.2017
Tilintarkastus (lakisääteinen) (KPMG Oy Ab)	31 003,40	2 740,00
Tilintarkastukseen liittyvät muut lakisääteiset toimeksiannot (KPMG Oy Ab)	0,00	0,00
Vero- ja muut palvelut (KPMG Oy Ab)	203 852,68	48 635,93

0609766-7

Liitetiedot henkilöstöstä ja toimielinten jäsenistä

Henkilöstön keskimääräinen luku	31.12.2018	31.12.2017
Tilikaudella yhtiön palveluksessa oli	456 hlöä	515 hlöä

Hallituksen palkat ja palkkiot

Hallituksen palkat ja palkkiot	31.12.2018	31.12.2017
	60 000,00	70 400,00

Lähipiiritapahtumat ja mahdolliset vastuut lähipiirille

Emoyhtiö on veloittanut markkinahintaisen hallintopalkkion	31.12.2018	31.12.2017
	0,00	36 000,00

0609766-7

Omistukset muissa yrityksissä

Konserniyritykset	Omistusosuus (%)
Enersense Oy, Pori	100 %
Enersense Engineering Oy, Pori	100 %
Enersense Works Oy, Pori	100 %
Enersense AS, Norja	100 %
Enersense Solutions Oy, Pori	100 %
Enersense Hungary	80 %
Värväämö Oy, Helsinki	100 %
HSE Management Group Oy, Pori	90 %
Enersense S.A.S, Ranska	100 %
Enersense GmbH, Saksa	100 %
Enersense Turkey, Turkki	50,1 %
Nordic Business Partners Oy, Pori	100 %
Process Communication Finland Oy, Pori	75 %
Enersense Henkilöstöpalvelut Oy (ent. Staffit Oy), Pori	100 %
Osakkuusyritykset	
Smaragdus Oy, Helsinki	20,9 %
Yrittäjien Voima Oy, Espoo	40 %
Tilikauden aikana myytyt omistukset	
Pata Staff	34 %

Yhtiön osakkeet

Yhtiöllä on 5 947 729 osaketta. Kukin osake tuottaa yhden äänen.

Konserniin kuuluvaa kirjanpitovelvollista koskevat liitetiedot

Yhtiö kuuluu Corporatum-konserniin. Corporatum-konsernin emoyhtiö on Corporatum Oy, kotipaikka Pori. Konsernitilinpäätöksen jäljennös on saatavissa Corporatum Oy:stä, osoitteesta Antinkatu 2, 28100 Pori.

0609766-7

Tilinpäätöksen allekirjoitus

Helsingissä 15. päivänä maaliskuuta 2019

Jussi Holopainen

toimitusjohtaja

Aaron Michelin

hallituksen puheenjohtaja

Sampo Ahonen

hallituksen jäsen

Terhi Kauppi

hallituksen jäsen

Ilkka Starck

hallituksen jäsen

Tilinpäätösmerkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Helsingissä 15. päivänä maaliskuuta 2019

KPMG Oy Ab

Mauri Eskelinen, KHT

0609766-7

Luettelo kirjanpidoista ja aineistoista

Päiväkirja	Sähköinen arkisto
Pääkirja	Sähköinen arkisto
Tilinpäätös	Erikseen sidottuna
Tase-erittelyt	Erikseen sidottuna

Tositelajit ja säilyttämistapa

Myyntilaskut	Sähköinen arkisto
Ostolaskut	Sähköinen arkisto tositteiden kirjaamisesta
Verkkolaskut (ostolaskut)	Sähköinen arkisto
Matka- ja kululaskut, muistiot	Sähköinen arkisto
Palkat	Sähköinen arkisto
Tiliotteet, maksutositteet	Sähköinen arkisto
ALV-laskelmat	Sähköinen arkisto
Kausiveroilmoitukset	Sähköinen arkisto
Liitetietotositteet	Sähköinen arkisto

Alkuperäiset paperilla vastaanotetut ostolaskut säilytetään kirjanpitovelvollisen toimesta paperilla. Jos paperilla oleva lasku on skannattu, säilytetään lasku vain sähköisenä paperittomassa arkistossa.

Matka- ja kululaskuihin liittyvät tositteen liitteenä olevat alkuperäistositteet säilytetään kirjanpitovelvollisen toimesta paperilla. Jos paperilla oleva lasku tai sen liitteet ovat skannattu, säilytetään ne vain sähköisenä paperittomassa arkistossa.